פרץ הירשביין היינט 9 אוונט פונקט: „אינדיע" | זונטאג ביי טאג 3 נ.מ. פונקט: „שלום אש" | דינסטאג 9 אוונט פארלעזונג פון זיינע ווערק | אלע אין פרץ-זאל אויפזיכט: איד קולט געז.

זון אויפגאנג — 8.6
זון אונטערגאנג — 5.17

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער: קלאר און מילד

Vol. 21, No. 22. Winnipeg, Friday Jan. 30, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג פרייטאג יב' שבט, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY FEB 4 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

תלמוד תורה וועט זיך פארמאכן פעב. 22

סיידן טיטלען וועלן נליך געשאפן ווערן, וועט די אינסטיטוציע מוזן שליסן אירע טירן

קרעדיטארן דריקן פאר באלדיקע צאלונגען. — דעפיציטן באטרעפן 45 טויזנט דאלאר, איינשליסנדיק דריי חדשים געהאלט פאר די לערער

אז די תלמוד־תורה פארוואלטונג וועט זיין געצוואונגען צו שליסן די תלמוד־תורה פעברואר 22טן, אויב ביז דאן וועט גאר נישט ניט געטאן ווערן צו שאפן א באר דייטנדיקע סומע געלט, — איז די וואר־נונג ארויסגעלאזן פון דעם ת"ת דירעקטאר־ריום, פארעפנטלאכט אויף אן אנדער פלאץ אין דער אויסגאבע.

די תלמוד תורה איז איצט באלעסטיקט מיט 45 טויזנט דאלאר חובות, — אם־מייסנס דרינגענדיקע, וואס זיי מוזן צאיילן אויסגעצאלט ווערן. אין דעם איז איינגע־שלאסן דריי חדשים געהאלט פאר די לע־רער. לעצטנס האבן די קרעדיטארן גענעבן א ווארנונג, אז אויב עס וועלן ניט באר־צאלט ווערן צאיילן אלע פארשפעטיקטע צאלונגען, אלע אנגעזאמלטע פראצענטן און ניט־באצאלטע טעקסטס, וועלן זיי אפ־שליסן דעם "מארטגעדרוש" אין פארנעמען די געביידעס.

די תלמוד תורה פארוואלטונג האט ביז איצט שוין אויסגעשעפט אלע אירע רע־זורסן, און ס'איז פאר איר ניט געבליבן קיין אנדער אויסוועג, ווי שליסן די אינ־סטיטוציע. ביז עס וועלן געפונען ווערן מיטלען און וועגן צו פארזיכערן איר עק־זיסטענץ.

ווי די פארוואלטונג דערקלערט, טוט זי דאס מיט א שווערן נעמיט, אבער זי פילט, אז נאך אלע ניט געלונגענע פאר־זוכן צו האלטן אפן די טירן פון די הינע תלמוד־תורות, פילט זי, אז זי האט קיין אנדער ברירה ניט.

די פארוואלטונג פארדערט אויף דעם פופצענער קאמיטעט צו פארריכטן צוליידיק די געפאנטע קאנפערענץ, וועלכע וועט אויסמיידן אויף דעם אפשר געפינען מיטלען די דאזיקע געפאר.

הסד של אמת קאנצערט זונטאג

די חסד של אמת סאסייטי, פירט דורך א קאנצערט היינטיקן זונטאג 8.00 אווג אין פעלעס טעאטער. א פארשיידנארטיקע פראגראם איז צוגעגרייט געווארן דער לאמיטעט דערווארטעט א גרויסן עולם. גלייכצייטיק וועט מען דערקלערן פאר'ן עולם די אויפגאבן פון דער סאסייטי.

—(::)—

מצה פעקלאך קיין פוילן

ווי די הינע "אינדעפענדענט מצה קאמ־פאני" בעט אונז צו מעלדן, קאנען זיי אנ־נעמען צו שיקן מצה פעקלאך, פון 5 ביז 15 פונט, צו וועלכן ס'איז אדרעס אין פוילן, פאר בלויז 22 סענט פאר'ן אי־בערשיקן.

—(::)—

רעפעראט אפגעליינט

מען בעט אונז צו מעלדן, אז דער רע־פעראט וועגן דער אנטוויקלונג פון אידי־שער קולטור, וואס האט היינט אוונט גע־זאלט געהאלטן ווערן פון ב. בראנשטיין ביים פאלקס־שול פארגעלאגט, צוליב פרץ הירשביינס לעקציע, אפגעליינט גע־ווארן אויף פרייטאג, דעם זעקסטן פעב־רואר.

המון אין נארט דאקאטא לינטשט אנ־געקלאגטן אין מארד

שייפער, נ. ד. יאנוו. 30. — א המון פון אכציק פארמאסקירטע און טיילווייז באוואפנטע הינע איינוואוינער, האבן דא נעכטן געלינטשט דעם 22 יאריקן טשארלס בעגאן, וועלכער האט זיך מורה געווען, אז ער האט דערמארדעט זעקס מיטגלידער פון דער א. ע. הייוועז פאמי־ליע.

דזשיימס פ. בעגאן, דער פאטער פון דעם געלינשטן, זיצט אויף א ארעסטיר־טער אין פארבינדונג מיט דעם מארד. אבער אים האט דער המון געגעבן א גע־לעגנהייט געשטאן צו ווערן אין גע־ריכט.

שייפער, נארט דאקאטא, איז זעכציק מייל פון דער קאנאדער גרעניץ. דירעקט דרום פון עסטעוואן, סאסקאטשעוואן.

ארום איינם אזייגער, נעכטן פארטאג, האט זיך דער המון אריינגעבראכן אין טורמע, זיי האבן געבונדן דעם שעריף הענט און פיס, און זיי האבן ארויסגע־שלעפט פון טורמע דעם באשולדיקטן, וועמעס משפט עס האט געזאלט אינגיכן פארקומען. און זיי האבן אים אין אן אוטומאביל אפגעפירט צו א בריק צוויי מייל פון שטעטל און זיי האבן אים דאר־טען אויפגעהאנגען.

די לינטשעריי איז פארגעקומען אויף א דעפארטמענט.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

פרייטאג, יאנוואר 30

רבי הורוויץ: חומש מיט מפרשים, 8 אוונט, אין כנסת־ישראל שול.

קולט. ארגאניזיר פארזאמ. פון הנוער העובד, 8.30 אוו., אין נייעס לאקאל.

שבת, יאנוו. 31

2טער יערלאכער טאנץ פון קאווגער נעז., 8.30, אין ציון זאל.

1טער יוביליי פייערונג פון יונגט ליגקע פוע"צ, פונקט 9 אוו., אין 504 אלפרעד

5־יאריקער "קאמף" יוביליי — באנקעט און טאנץ, 9 אוו., אין פרייהייט טעמפל.

זונטאג, פעברואר 1

מאסן־פארזאמלונג פאר אימינר. הילף פאראיין, 8.30 אוו., אין גרויסן ת"ת זאל

טיי לטובת א"י מארק היי מרס. שוביז, 375 מאקריי עווע., 2.30 ביז שפעט.

קאנצערט אין פעלעס טעאטער. אויס. זיכט: חסד של אמת, 8 נ. מ.

"סילווער טי" פאר ווייטכיז צוועק ביי מרס. זימבערג, 446 סעלקירק צוו., 2—11

סילווער טי ביי מרס. מ. סיימס, 365 מאניטאבא עווע., לטובת קאנדיראטור פון מאנטי סיימס, 2 ביז 11 נ.מ.

טאנץ אין ראזלענד נארדנס פאר קאנ־דידאטור פון ס. באראדיצקי און ה. קעי.

טיי פאר קראנקער פאמיליע ביי מרס. פרידמאן, 472 מאנטאבא עווע., 3—12.

טיי פון ליבאוויטשער ביקור חולים ביי מרס. בוכהאלטער, 644 מעגנס עוו. 2—12

דר. ברענער ביי ליידים אקז. אינדעפ. בני אברהם סיק בעו. 2.30 נ.מ. אין קלייניק

חמשה־עשר פארטיע פאר קינדער פון ב"י, 4 נ.מ., אויפזיכט ליידים פון ב"י.

פארצעזונג פון הויז־צו־הויז זאמלונג פאר אידישע שולן אין פוילן.

מאנטאג, פעברואר 2

דר. פינקלשטיין וועגן אלגעמיינעם גע־זונט־צושטאנד, ביי אינדעפ. פרי לאמאן, אין פרי־זאל.

חמשה־עשר פארטיע פון ליידים אקז. אוהל יעקב שול, 7.30 נ.מ., אין שול.

פארום פון נאצ .העב. שול. י. קאבא־קער און די תלמידים ש. און מ. אוועדבאך ד. באראדיצקי און מאלקין, 8 אוו., אין שול

מור־תורה זאל.

די לאגע פון"ם פאראיין וועט דער־טעטיקייטן וועט אפגעגעבן ווערן, און צום ערשטן מאל פאר די לעצטע זעקס יאר צייט וועט געפעסט ווערן א ברייטער מיטגלידערשאפט קאמפיין.

פוילישע רעגירונג זאגט צו צו פארלייכטערן אידישע לאגע

זאגט אז פראבלעמען וועלן ביסלאכוויז געלייזט ווערן. — אידישע קרייזן צופרידן מיט דערקלערונג

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

וואַרשע, יאנוו. 30 (איטא). — די פאר־שיידענע אידישע פראבלעמען אין פוילן וועלן געלייזט ווערן שטופנווייז, — האט פרעמיער וואלערי סלאוועק פארזיכערט די אידישע פארשטייער, הערני ראזמארין און דר. יהושע טאן, בעת זייער א וויכ־טיקן פריינטלאכן שמועס וועגן דער אידי־שער לאגע אין לאנד. אין פארלויף פון'ם שמועס איז א אידישע לאגע גרינדלעך באהאנדלט געווארן, און דער פרעמיער האט צוגעזאגט צו זעען לייזן די פראבלע־מען.

דעם פרעמיערס דערקלערונג, אז ער איז גרייט אונטערצוזוכן און צו פארליכטערן די דרינגנדיקע אידישע לאגע, האט אר־ויס־גערופן גרויס צופרידנהייט אין די הינע אידישע קרייזן.

איד. קינדער אין לאדז גרייטן האלץ צו שטילן הונגער

לאדז, יאנוו. 30 (איטא). — דער הונ־גער צווישן די אידישע ארבעטסלאזע דא טרייבט א סך צו פארצווייפלונג. די פרע־סע באריכטעט וועגן פאלן, וואו דזעקס יאר־ריקע קינדער האט מען געגעבן צו גרייטן האלץ צו שטסילן זייער הונגער. ווייל זיי־ערע עלטערן האבן ניט קיין ברויט.

מוניציפאלע אונטערנעמונגען אידן־ריין

וואַרשע, יאנוו. 30 (איטא). — צווישן די 5,658 טראמווייי אנגעשטעלטע דא אין שטאט זיינען בלויז פיר אידן. דער קאנא־ליזאציע דעפארטמענט, וואס באשעפטיקט 2,890 אנגעשטעלטע, האט ניט קיין אייג־ציקן אידישן אנגעשטעלטן.

פוילישע פאגראמשטשיקעס פאראורטיילט

וואַרשע, יאנוו. 30 (איטא). — 43 פוי־לישע כוליגאנעס, וואס האבן אטאקירט די אידישע געשעפטן אין דער שטאט קרו־זשעווייקא, פוזיגער קרייז, מארס 30טן, 1930, זיינען נעכטן גע'משפט געווארן אין פוזיגער קרייז געריכט. די אנפירער לע־וויצקי, מיליאקא און קרינער זיינען פאר אורטיילט געווארן צו איין יאר טורמע מיט שווערער ארבעט יעדערער: 4 זיינען פאר־אורטיילט געווארן צו 9 חדשים, צו 13 און צו 6 חדשים, 14 צו 3 חדשים, 3 צו קליי־נע שטראפן, און 11 זיינען באפרייט גע־ווארן.

—(::)—

וויכטיקע בני־ברית פאר־זאמלונג דעם זונטאג

די ערשטע פארזאמלונג פון דעם נייי־טן טערמין פון דער בני ברית לאדזש וועט אפגעהאלטן ווערן זונטאג דעם 1טן פעברואר, אין טראוולערס האל (ניט מאנטאג ווי געוויינלאך).

די פארזאמלונג וועט זיך אנפאנגען פונקט צוויי אזייגער נ. מ., ווען עס וועט געעפנט ווערן א הערטס אינטערעסאנטע "מאוויינג פיקטשור", צוזאמענגעשטעלט אונטער דער אויפזיכט פון די בעסטע דאקטוירים אין לאנד, און וואס ווייזט די לעצטע וויכטיגסטע אלכע דערפינדונ־גען און מעטאדן צו אפהיטן דאס געזונט. דאס בילד ווערט געצייגט בלויז צו מע־נער.

נאכדעם וועט מען פארהאנדלען דאס פראגראם וואס דר ייע עקזעקוטיווע האט צוגעגרייט פאר ווייטערדיקער אר־בעט. עס ווערט דערווארטעט אז דאס אויסזיכטן ערנסט דיסקוסיעס, ווייל די פריערדיקע עקזעקוטיווע וועט דארטן פארטיידיקן איר ארמיניסטראציע, וואס האט איבערגעלאזט א ירושה פון שווערע לאסטן.

—(::)—

באנקעט אפגעליינט

די לינקע פוע"צ בעטן צו מעלדן, אז זיי האבן אויף א קורצער צייט אפגעליינט דעם געפלאנטן וויבליי באנקעט פון טאנץ. בילעטן פארקויפט פאר דער אונטערנעמונג וועלן בלייבן גוט פאר יעדער צייט וואס די פייערונג וועט פארקומען.

—(::)—

מזל טוב

א טאכטער געבארן צו מר. און מרס. טשארלי קראסאוו, 320 פלארא עוועניו. מוטער און קינד גוט אין גוטן צושטאנד אין דזשיענגארן אל אפיטאל.

גרויסע אמיגראנטן הילף מאסן פאר־זאמלונג זונטאג אוונט

א גרויסע מאסן פארזאמלונג, פאר־רופן פון'ם אימיגראנטן הילף פאר־איין, וועט פארקומען דעם זונטאג, פעב. 1טן, 8.30 אוונט פונקט, אין גרויסן תל־מור־תורה זאל.

די לאגע פון'ם פאראיין וועט דער־קלערט ווערן און א באריכט פון זיינע טעטיקייטן וועט געגעבן ווערן, און צום ערשטן מאל פאר די לעצטע זעקס יאר צייט וועט געפעסט ווערן א ברייטער מיטגלידערשאפט קאמפיין.

צווישן די דאזיקע אינטערעסן, אויב־ערשט אין דער ראזיקער הינזיכט צווי־שען אים און די אנדערע.

אנב - אורחא

פון מארק

פרץ הירשביין און די אנדערע

צווישן די אידישע קינסטלער און נייס־טיקע פירער זיינען דא א סך וואס וואנ־דערן ארום פון לאנד צו לאנד און פון שטאט צו שטאט.

פרץ הירשביין וואנדערט אפשר מער פון וועלכן ס'איז פון זיי.

אבער דאס איז ניט דער הויפט אונ־טערשייד אין דער דאזיקער הינזיכט צווי־שען אים און די אנדערע.

יענע וואנדערן אממייסטן פון האטעל פון איין לאנד אדער שטאט אין האטעל פון אן אנדער לאנד אדער שטאט. דאס וואס זיי דערציילן דערנאך פון דעם ארר־מיקן לעבן, זעען זיי פון די האטעל פענס־טער אדער זיי לערנען עס פון שמועסן מיט מקורבים, צוגעפארבט דערנאך מיט זייער אייגענער קינסטלערישער פאנטאזיע אדער דיינקערישער אינטואיציע.

און פרץ הירשביין, — ווער פון אונז, וואס קאנען אים, האט אים ניט געזעען ארומשפאצירן שעה'ן לאנג איבער די נאסן דורכדרייענדיק מיט זיינע פאר'חלומ'שע אויגן דאס ארומיקע לעבן?

***

ווען פרץ הירשביין רעדט, ווען מיר זאגן, וועגן אינדיע, קאנען מיר זיין זיכער, אז דאס בילד וואס ער שילדערט האט ער געזעען מיט זיינע איינענע אויגן, און ניט געמאלן פון פאנטאזיע אויפ'ן סמך פון א שמועס מיט א באזוכער אין האמבורג, אדער גאר אויסגעלייענט פון ביכער.

מיר ווייסן, אז די וואכן און חדשים וואס ער האט פארבראכט אין אינדיע האט ער ניט געהאלטן אין ארומפארן אויף "סייט־סיאינג קארס", און האט ניט גע־לאזט זיין אויג רוען אויף דעם פראכט פון גלאנץ פון די פארבייגיכע טעמפלען און לוקסוסרייכע פאלאצן.

מיר ווייסן, אז ער האט אריינגעדרונגען דארטן אין די סאמע מיסעניש פון'ם לעבן פון די מאסן, און פון דארטן געבראכט אן אמת'דיק בילד, געשילדערט מיט דער האנט פון א קינסטלער, וואס ציינט בולט ארויס די באראקטערסטיסטע שטריכן.

צי מיר וועלן איינשטימען מיט זיינע דערקלערונגען צום בילד, צי ניט, אבער דאס בילד אליין, זיינען מיר זיכער, איז דיסקוטיר.

***

פרץ הירשביין קוקט ניט פון די וויכ־טן פאראנס אראפ צום ארומיקן לעבן, ווי דאס טוען ליידער די מייסטע פון אונזערע קינסקלער און פירער.

דאס לעבן איז פאר אים ניט בלויז א טעמע פאר קינסטלערישן אויסדרוק, נאר ס'איז פאר אים א היים אין וועלכער ער פערזענלאך לעבט זיך אויס.

פרץ הירשביין איז ניט דער וועגווייזער נאר דער מיטגייער.

ער איז ניט דער גענעראל, כאטש ער איז פון דעם האנג, נאר ער איז אליין דער סאלדאט, — און ער טראגט אויף זיך נאר די קלענערע פליכטן פון'ם סאלדאט, כאטש ער האט זיי נעקאנט אויסטייד.

פרץ הירשביין איז — א פאלקס מענש.

***

קאלנארי שטאלצירט מיט פרץ הירש־ביינען, — נאך דער ברייטער וועלט איז קאלנארי זיין צווייטע היים.

און יחוס שטאלץ איז א עשריבענער ענין, ווען ער פארפליכטעט צו עפעס.

קאלנארי האט זיך געפילט פארפליכ־טעט, און קאלנארי איז אין א גרויסער מאס א דאנק איר הירשביין יחוס געווארן אפשר די אידיש־קולטורעל אקטיווסטע קליינע אידישע קהלה ניט נאר אין סערס קאנאדע, נאר אויס'ן קאנטינענט.

אבער הירשביין איז פאר קאלנארי ניט בלויז א צירונג, ניט בלויז א סיסבאל וואס דערמאנט אן פארפליכטונגען.

ער איז איינער פון זיי, — א פאלקס־מענש פון דער ארמיי. — "ניט מיר ארבעט, אלע איך וועל טאן", — זאגט ער.

און מען גיט, און ער טוט, און ער באר־וועגט אנדערע צו טאן, און זיי טרעטן אויף — איבער די כחות: מיט הירשביינען איז עס נאר ניט אזוי שווער . . .

***

און איך טראכט זיך:

א שאד וואס אונזערע גדולים האבן ניט א סך הירשביינס.

יע, מיר האבן א סך אידישע קינסקלער און וואָרט־זאגער, — אבער זיי זיינען לויטער גע־נער גענעראלן: קיין איין איינציקער פון זיי וויל אפילו קיין אונטער־אפיצער ניט זיין . . .

קיין איינער פון זיי וויל ניט צורירן זיך מיט זיינע אידעלע הענט צו דער רויער מאסע, וועלכע, ביי אזא איבערפלוס פון פירער, איז פירערלאז און הפקר.

א באזונדער וועלט פאר זיך האבן זיי באשאפן, — אן ארמיי פון לויטער גענע־ראלן, וואס אמפערן זיך צווישן זיך ווען סטראטעגיק אין מעאריע, אן וועלכער עס איז אמת'ער שייכות צו דער ארמיי. מיט וועלכער קיינער באשעפטיקט זיך ניט, און וועלכע וויל פון די גענעראלן אפילו ניט וויסן.

***

וואס האבן זיי אזוי צוזאמענגעקוועטשט זיך אין ניר־יארקער ראיאל קאפע און פטר'ן זייערע טעג און יארן און מאלאנטן אויף נארנישן!

זאלן זיי ארויסלאזן זיך איבער די טע־נעמענס הייזער און פאלאצן, זאלן זיי צע־שיטן זיך איבער'ן ברייטן לאנד, — וואס פאר א ברייט פעלד ס'איז דא פאר יערן איינעם וואס האט אינטעליגענץ, מאלאנט און דעם וויל מיטצוארבעטן!

זאלן זיי דארטן ניט זיצן און קלאגן וואס קיינער הערט זיי ניט און ועט זיי ניט. די מאסע קאן זיי ניט דערלאנגען. — זאלן זיי דערלאנגען די מאסע.

ווען מיר האבן א סך הירשביינס!

דער באריכט איבער אימיגראציע און קאלאניזאציע

פון דער סאסקאטשעוואנער "ראיאל קאמישאן" איז פון גרויס אינטערעס פאר אלע וואס האבן א שייכות צו דער פראגע, בפרט פאר אונז אידן.

מיר באקומען איצט א סעריע פון עט־לאכע ארטיקלען וואס גיבן איבער און דערקלערן דעם וויכטיגן באריכט, גע־שריבן פון ש. אסיפאוויטש (פסעוודא־נים), א מענש מיט פיל יאריקער דער־פארונג און באקאנטשאפט מיט אימי־גראציע און קאלאניזאציע פראבלעמען אין קאנאדע און אנדערע טיילן פון דער בריטישער אימפעריע.

דער ערשטער ארטיקער פון דער סעריע וועט דערשיינען אין "דאס אידישע וואָרט"

מאָנטאג דעם 2טן פעברואר

פרץ הירשביין

פרץ הירשביין

פרץ הירשביין, וועלכער איז דא אויף א קורצן באזוך איידער ער פארלאזט מערב קאנאדע, וועט האלטן א לעקציע היינט, 8.30 אוונט, אין פרץ זאל, איבער „אינדיע".

דעם זונטאג, פעב. 1, פונקט 3 ביי־טאג, וועט ער ריידן (אין פרץ זאל) איבער שלום אש, אין פארבינדונג מיט זיין 50יאריקן יובילי, און קום. דינסטאג אוונט וועט ער אין פרץ זאל פארלייע־נען פון זיינע ווערק.

די לעקציעס זיינען אראנזשירט פון דער אידישער קולטור געזעלשאפט.

פרץ הירשביין שטייט דא איין ביי י. א. טשערניאק, 333 סט. דזשאנס עווע. (טעל. 55 849).

—(::)—

בעלגישע אידן קריגן צו ערשטן מאל אייגענעם בית־עלמין

אנטווערפען, יאנוו. 30 (איטא). — די מוניציפאליטעט פון שארלרוא האט אויס־געטיילט פאר דער לאקאלער אידישער קהלה א פלאץ פאר א אידישן בית עלמין.

דאס איז דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון'ם בעלגישן אידנטום אז די רעגירונג זאל דערלויבן א באוונדערן אי־דישן בית־עלמין. ביז איצט פלעגן די אר־טאראקסישע אידן פון ברוסעל אין אנט־ווערפען מקבר זיין זייערע מתים פון אנט־לאנד, ניט וועלנדיק מקרב זיין זיי אויף די אלגעמיינע קריסטלאכע בית־עלמינס אין בעלגיע.

—(::)—

קאנפערענץ פארروفן אויף מאנטאג, דעם 9טן פעברואר

דער "פופצעענער קאמיטעט" אנאנסירט, אז מיט דער צושטימונג פון'ם "וועד העיר" און דעם "שטאט קאמיטעט", פארروفן ער א קאנפערענץ אויף מאנטאג, פעב. 9טן, 8 אוונט, אין גרויסן תלמוד תורה זאל (אנאנס אויף דער לעצטער זייט אין דער אויסגאבע).

אלע שולן און ארגאניזאציעס זיינען גע־בעטן צו שיקן צו צוויי דעלעגאטן צו דער קאנפערענץ. אזוי ווי ס'איז דא א מעגלאכ־קייט זיי זאלן פארבלייבן מיטגלידער פון א פערמאנענטער קערפערשאפט, איז עס נוטיק צו דערווייל די פאסיקסטע פער־זאנען פאר דער קאנפערענץ.

דער "שטאט־קאמיטעט" ציט צוריק זיין פלאן פון א קאנפערענץ אויף פעב. 4טן.

דער וועגרעוויל שטיצט געווערק־שאפטן קאמפיין פאר א"י

וועגרעוויל, אלטא., יאנוו. 30. — ב. צוקערמאן, פון סאסקאטון, וועלכער מאכט איצט א טור אין די אינטערעסן פון'ם גע־ווערקשאפטן קאמפיין פאר די אידישע ארבעטער אין ארץ־ישראל. ער האט אר־רעסירט א דערפאלגרייכע פארזאמלונג דא לעצטן אוונט, אין וועלכער עס האבן גענומען מיט ענערגישער מיטהילף פון דעם פריזיגן קאמיטעט, אין עס ביז איצט גע־לונגען שוין צו שאפן $125.

אינפלוענצא, אין א מילדער פארם, בושעוועט איבער גאנץ אייראפע

לאנדאן, יאנוו. 30.— אינפלוענצא בור־שעוועט איבער גאנץ אייראפע און פאר־שפרייט זיך מיט א גרויסער שנעלקייט. כאטש די מגפה איז פון א מילדערן כאר־אקטער, האט זי שוין אבער אפגעקאסט א היבש ביסל קרבנות.

באזונדערס ערנסט איז די לאגע אין שפאניע וואו 120 מענשן זיינען געשטארבן לעצטע וואך אין דער מגפה. אין גריכנלאנד איז די עפידעמיע אזוי פארשפרייט, אז אלע שולן זיינען פארמאכט געווארן און אלע עפנטלאכע פארזאמלונגען זיינען פארבאטן געווארן.

אין ענגלאנד און אין אירלאנד איז די לאגע אויך גאנץ ערנסט. אין קארק זיינען די שולן געשלאסן געווארן. אין לאנדאן זיי־נען א סך פירמעס געצוואונגען אנצווייי מיט א קליינעם טייל פון זייערע אנגע־שטעלטע.

אין בעלגיע, ווערט באריכטעט, איז די לאגע אויך אן ענלאכע.

כאטש די דאקטוירים באצייכענען די עפידעמיע אין לאנדאן ווי א מילדע, זיי־נען אבער דא פון איר 242 מענשן גע־שטארבן פאר דער וואך וואס האט זיך פארענדיקט יאנוואר 24טן.

—(::)—

וועגרעוויל שטיצט געווערק־שאפטן קאמפיין פאר א"י

וועגרעוויל, אלטא., יאנוו. 30. — ב. צוקערמאן, פון סאסקאטון, וועלכער מאכט איצט א טור אין די אינטערעסן פון'ם גע־ווערקשאפטן קאמפיין פאר די אידישע ארבעטער אין ארץ־ישראל. ער האט אר־רעסירט א דערפאלגרייכע פארזאמלונג דא לעצטן אוונט, אין וועלכער עס האבן גענומען מיט ענערגישער מיטהילף פון דעם פריזיגן קאמיטעט, אין עס ביז איצט גע־לונגען שוין צו שאפן $125.

וויל רעוואלוציאניזירן גאנצע אידישע קולטורלע לעבן אין סאוועטן פארבאנד

מאסקווע, יאנוו. 30 (איטא).— א קאנ־פערענץ פון אידישע קולטור טוער, פראפ־עסיאנעלע פאראיין פירער, שרייבער און לערער האט זיך נעכטן געעפנט אין מינסק. דער צוועק פון דער קאנפערענץ איז צו רעוואלוציאניזירן דאס גאנצע אידישע אינ־טעלעקטועלע לעבן אין סאוועטן פארבאנד.

נאָרד אין פרץ-זאל

אלע אין פרץ-זאל

אויפזיכט: איד קולט געז.

אנב - אורחא

פון מארק

פרץ הירשביין און די אנדערע

צווישן די אידישע קינסטלער און נייס־טיקע פירער זיינען דא א סך וואס וואנ־דערן ארום פון לאנד צו לאנד און פון שטאט צו שטאט.

פרץ הירשביין וואנדערט אפשר מער פון וועלכן ס'איז פון זיי.

אבער דאס איז ניט דער הויפט אונ־טערשייד אין דער דאזיקער הינזיכט צווי־שען אים און די אנדערע.

יענע וואנדערן אממייסטן פון האטעל פון איין לאנד אדער שטאט אין האטעל פון אן אנדער לאנד אדער שטאט. דאס וואס זיי דערציילן דערנאך פון דעם ארר־מיקן לעבן, זעען זיי פון די האטעל פענס־טער אדער זיי לערנען עס פון שמועסן מיט מקורבים, צוגעפארבט דערנאך מיט זייער אייגענער קינסטלערישער פאנטאזיע אדער דייגקערישער אינטואיציע.

און פרץ הירשביין, — ווער פון אונז, וואס קאנען אים, האט אים ניט געזעען ארומשפאצירן שעה'ן לאנג איבער די נאסן דורכדרייענדיק מיט זיינע פאר'חלומ'שע אויגן דאס ארומיקע לעבן?

***

ווען פרץ הירשביין רעדט, ווען מיר זאגן, וועגן אינדיע, קאנען מיר זיין זיכער, אז דאס בילד וואס ער שילדערט האט ער געזעען מיט זיינע איינענע אויגן, און ניט געמאלן פון פאנטאזיע אויפ'ן סמך פון א שמועס מיט א באזוכער אין האמבורג, אדער גאר אויסגעלייענט פון ביכער.

מיר ווייסן, אז די וואכן און חדשים וואס ער האט פארבראכט אין אינדיע האט ער ניט געהאלטן אין ארומפארן אויף "סייט־סיאינג קארס", און האט ניט גע־לאזט זיין אויג רוען אויף דעם פראכט פון גלאנץ פון די פארבייגיכע טעמפלען און לוקסוסרייכע פאלאצן.

מיר ווייסן, אז ער האט אריינגעדרונגען דארטן אין די סאמע מיסעניש פון'ם לעבן פון די מאסן, און פון דארטן געבראכט אן אמת'דיק בילד, געשילדערט מיט דער האנט פון א קינסטלער, וואס ציינט בולט ארויס די באראקטערסטיסטע שטריכן.

צי מיר וועלן איינשטימען מיט זיינע דערקלערונגען צום בילד, צי ניט, אבער דאס בילד אליין, זיינען מיר זיכער, איז דיסקוטיר.

***

פרץ הירשביין קוקט ניט פון די וויכ־טן פאראנס אראפ צום ארומיקן לעבן, ווי דאס טוען ליידער די מייסטע פון אונזערע קינסקלער און פירער.

דאס לעבן איז פאר אים ניט בלויז א טעמע פאר קינסטלערישן אויסדרוק, נאר ס'איז פאר אים א היים אין וועלכער ער פערזענלאך לעבט זיך אויס.

פרץ הירשביין איז ניט דער וועגווייזער נאר דער מיטגייער.

ער איז ניט דער גענעראל, כאטש ער איז פון דעם האנג, נאר ער איז אליין דער סאלדאט, — און ער טראגט אויף זיך נאר די קלענערע פליכטן פון'ם סאלדאט, כאטש ער האט זיי נעקאנט אויסטייד.

פרץ הירשביין איז — א פאלקס מענש.

***

קאלנארי שטאלצירט מיט פרץ הירש־ביינען, — נאך דער ברייטער וועלט איז קאלנארי זיין צווייטע היים.

און יחוס שטאלץ איז א עשריבענער ענין, ווען ער פארפליכטעט צו עפעס.

קאלנארי האט זיך געפילט פארפליכ־טעט, און קאלנארי איז אין א גרויסער מאס א דאנק איר הירשביין יחוס געווארן אפשר די אידיש־קולטורעל אקטיווסטע קליינע אידישע קהלה ניט נאר אין סערס קאנאדע, נאר אויס'ן קאנטינענט.

אבער הירשביין איז פאר קאלנארי ניט בלויז א צירונג, ניט בלויז א סיסבאל וואס דערמאנט אן פארפליכטונגען.

ער איז איינער פון זיי, — א פאלקס־מענש פון דער ארמיי. — "ניט מיר ארבעט, אלע איך וועל טאן", — זאגט ער.

און מען גיט, און ער טוט, און ער באר־וועגט אנדערע צו טאן, און זיי טרעטן אויף — איבער די כחות: מיט הירשביינען איז עס נאר ניט אזוי שווער . . .

***

און איך טראכט זיך:

א שאד וואס אונזערע גדולים האבן ניט א סך הירשביינס.

יע, מיר האבן א סך אידישע קינסקלער און וואָרט־זאגער, — אבער זיי זיינען לויטער גענעראלן: קיין איין איינציקער פון זיי וויל אפילו קיין אונטער־אפיצער ניט זיין . . .

קיין איינער פון זיי וויל ניט צורירן זיך מיט זיינע איידעלע הענט צו דער רויער מאסע, וועלכע, ביי אזא איבערפלוס פון פירער, איז פירערלאז און הפקר.

א באזונדער וועלט פאר זיך האבן זיי באשאפן, — אן ארמיי פון לויטער גענע־ראלן, וואס אמפערן זיך צווישן זיך ווען סטראטעגיק אין מעאריע, אן וועלכער עס איז אמת'ער שייכות צו דער ארמיי. מיט וועלכער קיינער באשעפטיקט זיך ניט, און וועלכע וויל פון די גענעראלן אפילו ניט וויסן.

***

וואס האבן זיי אזוי צוזאמענגעקוועטשט זיך אין ניר־יארקער ראיאל קאפע און פטר'ן זייערע טעג און יארן און מאלאנטן אויף נארנישן!

זאלן זיי ארויסלאזן זיך איבער די טע־נעמענס הייזער און פאלאצן, זאלן זיי צע־שיטן זיך איבער'ן ברייטן לאנד, — וואס פאר א ברייט פעלד ס'איז דא פאר יערן איינעם וואס האט אינטעליגענץ, מאלאנט און דעם וויל מיטצוארבעטן!

זאלן זיי דארטן ניט זיצן און קלאגן וואס קיינער הערט זיי ניט און ועט זיי ניט. די מאסע קאן זיי ניט דערלאנגען. — זאלן זיי דערלאנגען די מאסע.

ווען מיר האבן א סך הירשביינס!

דר. ס. קאבריינסקי

דר. ס. קאבריינסקי, פארזיצער; דר. ב. א. ווייקטאר, וויצע־פארזיצער; דר. י. בעק־מאן סעקרעטער; דר. י. פערלמאן, אויפ־זעער פארמאצעוטישע אפטיילונג; דר. א. ל. שובין, אויפזעער לאבאראטאריע, און דר. דזש. האלענבערג, אויפזעער עקס־רעי־טגען אויפגעהאנגען.

מאכט איצט טור איבער מערב קאנא־דע אין אינטערעסן פון ציוניזם

א. הערים, פראמינענטער מיטגליד פון דעם נאציאנאל ראט פון דער קאנא־דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, מאכט איצט א טור איבער די שטעט פון מע־רב קאנאדע. כאטש ער פארט פאר זיינע איינענע געשעפטן, האט ער אבער אנגע־באטן זיינע לייסטונגען צו דער ציוניס־טישער ארגאניזאציע, אין די שטעט וואס ער וועט באזוכן.

אין וויניפעג האט מר. הערים פיל אויסגעהאלפן אין דער ארבעט פון'ם ציון קאונסיל, און די אנדערע פונקטן פון מערב קאנאדע ווערן געבעטן פון דער ארגאניזאציע צו באנוצן זיך מיט זיינע לייסטונגען.

מר. הערים וועט באזוכן רעדזשיינע, סאסקאטון, עדמאנטאן, קאלגארי, וואנ־קאווער און לעטברידזש, און אפשר אויף אייניקע קלענערע פונקטן, אויב זיין צייט וועט דאס אים דערלויבן.

נאצ. פאנד זאמלונג דעם

די יונגע הבונים, מתכוננים און בנות־ציון וועלן דעם זונטאג, פעב. 1טן, דורכ־פירן די מאנאטלאכע אויסלייזדיקונג פון די נאציאנאל פושקעס. די ציוניסטישע ארגאניזאציע בעט צו געבן זיי א פריינט־לאכע אויפנאמע.

צוליב טעכנישע סיבות

האט דער אנפאנג פון דער דערציילונג

"דער טראגישער שידוך"

פון

מענדל פייקאָף

וועלכער איז געווען אנאנסירט פאר היינט, ניט געקאנט אריין אין דער היינטיקער אויסגאבע, און וועט דערשיינען

מאָנטאג דעם 2טן פעברואר

דר. ס. קאבריינסקי

דר. ס. קאבריינסקי, פארזיצער; דר. ב. א. ווייקטאר, וויצע־פארזיצער; דר. י. בעק־מאן סעקרעטאר; דר. י. פערלמאן, אויפ־זעער פארמאצעוטישע אפטיילונג; דר. א. ל. שובין, אויפזעער לאבאראטאריע, און דר. דזש. האלענבערג, אויפזעער עקס־רעי־טגען אויפגעהאנגען.

המון אין נארד דאקאטא לינ